Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2024/3242

23.12.2024

UREDBA (EU) 2024/3242 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 19. decembra 2024

o spremembi Uredbe (EU) 2020/2220 glede posebnih ukrepov v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za zagotovitev dodatne pomoči državam članicam, ki so jih prizadele naravne nesreče

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ([2]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([3]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Nedavne naravne nesreče v srednji in vzhodni Evropi ter v južni Evropi so imele uničujoče posledice za podeželsko prebivalstvo, ki živi in dela v teh regijah. Uničen je bil precejšen delež potenciala kmetijske in gozdarske proizvodnje, zato se kmetje, lastniki gozdov in podeželska podjetja v regijah, ki so jih naravne nesreče prizadele, soočajo s znatnimi izgubami dohodka. Da bi lahko hitro obravnavali ranljivosti prehranskega sistema Unije in podeželskih skupnosti, ki so posledica teh naravnih nesreč, je primerno hitro zagotoviti izjemno, učinkovito podporo prek Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ki se izvaja v okviru programov razvoja podeželja, in omogočiti večjo prožnost za obstoječa pravila.

(2) V odziv na posledice naravnih nesreč, ki so se zgodile 1. januarja 2024 ali po tem datumu, bi bilo treba določiti nov izjemen in začasen ukrep (v nadaljnjem besedilu: novi ukrep) za obravnavo likvidnostnih težav, ki ogrožajo nadaljnje opravljanje kmetijskih in gozdarskih dejavnosti ter poslovnih dejavnosti malih in srednjih podjetij (MSP), ki se ukvarjajo s predelavo, trženjem ali razvojem kmetijskih in gozdarskih proizvodov. Poleg tega bi bilo treba podporo za obnovo potenciala kmetijske proizvodnje, ki je na voljo na podlagi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]), okrepiti z zagotavljanjem večje proračunske prožnosti v zvezi s pragom nedopustnosti nazadovanja iz člena 1(2) Uredbe (EU) 2020/2220 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]) (v nadaljnjem besedilu: prag nedopustnosti nazadovanja).

(3) Ker bo financiranje novega ukrepa zagotovljeno prek EKSRP, se za novi ukrep uporablja pravni okvir, določen za programsko obdobje 2014–2020, zlasti posebne določbe Uredbe (EU) št. 1305/2013 in Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]) ter delegirani in izvedbeni akti, sprejeti na podlagi navedenih uredb.

([1]) Mnenje z dne 4. decembra 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([2]) Mnenje z dne 21. novembra 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([3]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 18. decembra 2024.
([4]) Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L 347, 20.12.2013, str. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).
([5]) Uredba (EU) 2020/2220 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o določitvi nekaterih prehodnih določb za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) v letih 2021 in 2022 ter o spremembi uredb (EU) št. 1305/2013, (EU) št. 1306/2013 in (EU) št. 1307/2013 glede sredstev in uporabe v letih 2021 in 2022 ter Uredbe (EU) št. 1308/2013 glede sredstev in razdelitve take podpore v letih 2021 in 2022 (UL L 437, 28.12.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2220/oj).
([6]) Uredba (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 352/78, (ES) št. 165/94, (ES) št. 2799/98, (EC) št. 814/2000, (ES) št. 1290/2005 in (ES) št. 485/2008 (UL L 347, 20.12.2013, str. 549, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj).

(4) Programsko obdobje EKSRP je bilo z Uredbo (EU) 2020/2220 podaljšano do 31. decembra 2022, izvajanje pa se nadaljuje do 31. decembra 2025. V Uredbi (EU) 2020/2220 so določena tudi prehodna pravila, ki se uporabljajo v tem obdobju podaljšanja. Ker je EKSRP trenutno v tem podaljšanem obdobju izvajanja, je primerno, da se s spremembo Uredbe (EU) 2020/2220 določijo pogoji za novi ukrep in določi dodatne proračunske prožnosti v zvezi s pragom nedopustnosti nazadovanja.

(5) Da bi zagotovili večjo proračunsko prožnost za prerazporeditev sredstev za novi ukrep in obstoječi podukrep za obnovo potenciala kmetijske proizvodnje, hkrati pa nadaljevali z načrtovanimi naložbami in ukrepi za preprečevanje nesreč in pripravljenost nanje ter za prilagajanje podnebnim spremembam, da bi se ublažile posledice vse pogostejših nesreč, ki jih povzročijo podnebne spremembe, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da prag nedopustnosti nazadovanja znižajo za največ 15 odstotnih točk, vendar ne pod najnižji prag 30 %.

(6) Da bi se državam članicam omogočilo, da v celoti obravnavajo posledice naravnih nesreč, ki so se zgodile 1. januarja 2024 ali po tem datumu, bi jim bilo treba dovoliti, da za podporo izberejo operacije, ki so bile fizično zaključene ali v celoti izvedene pred predložitvijo vloge za financiranje v okviru programa razvoja podeželja organu upravljanja, pod pogojem, da so te operacije odziv na take naravne nesreče.

(7) S podporo v okviru novega ukrepa, katerega cilj je zagotoviti konkurenčnost MSP ter sposobnost preživetja kmetov in lastnikov gozdov, bi se morala razpoložljiva sredstva osredotočiti na upravičence, ki so jih naravne nesreče najbolj prizadele, ta sredstva pa bi se morala dodeliti na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril. Podporo bi bilo treba zagotoviti samo tistim upravičencem, ki jih je prizadelo uničenje vsaj 30 % zadevne proizvodnje ali potenciala kot posledica uradno priznane naravne nesreče ali ukrepov, sprejetih v skladu z Uredbo (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]) v zvezi s tako naravno nesrečo.

(8) Zaradi nujne, začasne in izjemne narave novega ukrepa ter potrebe po hitrem in enostavnem izplačilu ustreznih plačil bi bilo treba določiti enkratno plačilo in končni datum za uporabo novega ukrepa.

(9) Da bi se zagotovila večja podpora kmetom, lastnikom gozdov ali MSP, ki so jih naravne nesreče najbolj prizadele, je primerno, da se državam članicam omogoči prilagoditev višine pavšalnih zneskov za nekatere kategorije upravičencev, na primer z opredelitvijo določenih razponov ali velikih splošnih kategorij upravičencev, na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril.

(10) Pri dodeljevanju podpore za novi ukrep bi morale države članice upoštevati podporo, dodeljeno v okviru drugih instrumentov podpore na nacionalni ravni ali na ravni Unije ali zasebnih shem za odziv na posledice naravnih nesreč.

(11) Sredstva za novi ukrep bi bilo treba načrtovati s stopnjo sofinanciranja do 100 %.

(12) Da bi se zagotovilo zadostno financiranje novega ukrepa, ne da bi bili pri tem ogroženi drugi cilji programov razvoja podeželja, bi bilo treba določiti največji delež prispevka Unije za novi ukrep.

(13) Podpora za obnovo potenciala kmetijske in gozdarske proizvodnje v odziv na naravne nesreče bi morala dati prednost operacijam, ki temeljijo na načelu „boljše obnove“, tj. na uporabi faz okrevanja, sanacije in obnove po nesreči, da se poveča odpornost kmetijskega in gozdarskega sektorja z vključitvijo ukrepov za zmanjšanje tveganja nesreč, kot je navedeno v Sendajskem okviru za zmanjšanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030 Urada Organizacije združenih narodov za zmanjševanje tveganja nesreč, ter hkrati zagotoviti, da izbrane operacije predstavljajo najboljše razmerje med zneskom podpore in ciljem zagotavljanja odpornosti na nesreče.

([7]) Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L 317, 23.11.2016, str. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj).

(14) Da bi se zmanjšalo upravno breme za upravičence, ki so jih naravne nesreče prizadele, in države članice pri priznavanju „višje sile“, bi morale imeti države članice možnost, da za celotno območje štejejo, da je bilo hudo prizadeto zaradi naravne nesreče.

(15) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja novega ukrepa prek programov razvoja podeželja v pravnem okviru programskega obdobja 2014–2020, kot je bilo podaljšano z Uredbo (EU) 2020/2220, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta izvedbena pooblastila bi se morala nanašati na predstavitev novega ukrepa v programih razvoja podeželja, spremljanje in vrednotenje politike razvoja podeželja, predstavitev letnih poročil o izvajanju ter izvajanje preverjanj in kazni. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]).

(16) Ker cilja te uredbe, in sicer obravnave in ublažitve vpliva naravnih nesreč na agroživilski sektor in gozdarski sektor Unije z zagotavljanjem izjemne začasne podpore v okviru EKSRP, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

(17) Uredbo (EU) 2020/2220 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

(18) Glede na uničujoče posledice sedanjih naravnih nesreč ter nujnost obravnave in ublažitve njihovega vpliva na agroživilski sektor in gozdarski sektor Unije je primerno uveljaviti izjemo od roka osmih tednov, določeno v členu 4 Protokola št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji, ki je priložen PEU, Pogodbi o delovanju Evropske unije in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo.

(19) Da bi se zagotovilo nemoteno izvajanje novega ukrepa in zaradi nujne potrebe po obravnavi in ublažitvi vpliva naravnih nesreč na agroživilski sektor in gozdarski sektor Unije, bi morala ta uredba nujno začeti veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (EU) 2020/2220 se spremeni:

(1) v členu 1(2) se doda naslednji pododstavek:

„Z odstopanjem od prvega pododstavka, drugi stavek, tega odstavka lahko države članice pri prerazporejanju in porabi sredstev za ukrepe iz člena 6a te uredbe in člena 18(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 1305/2013 zmanjšajo skupni delež prispevka EKSRP, rezerviranega za ukrepe iz člena 59(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013. To zmanjšanje ne presega zneskov EKSRP, prerazporejenih za ukrepe iz člena 6a te uredbe in člena 18(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 1305/2013, ter ne presega 15 odstotnih točk skupnega deleža prispevka EKSRP, določenega v programih razvoja podeželja za ukrepe iz člena 59(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013. V ta namen se v skladu z odstavkom 1 tega člena upošteva skupni delež prispevka EKSRP, določen v programih razvoja podeželja, kot je bilo načrtovano ob podaljšanju obdobja trajanja programov, ki jih podpira EKSRP, do 31. decembra 2022. Skupni delež, rezerviran za ukrepe iz člena 59(6) Uredbe (EU) št. 1305/2013, ni nižji od najnižjega praga, določenega v navedenem členu. Enako zmanjšanje v odstotnih točkah se lahko uporabi za dodatna sredstva iz člena 58a(2) Uredbe (EU) št. 1305/2013 brez prerazporeditve sredstev ukrepom iz člena 6a te uredbe in člena 18(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 1305/2013.“;

([8]) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(2) v členu 2 se doda naslednji odstavek:

„5. Z odstopanjem od člena 65(6) Uredbe (EU) št. 1303/2013 lahko organ upravljanja za podporo izbere operacije, ki so bile fizično zaključene ali v celoti izvedene pred predložitvijo vloge za financiranje organu upravljanja, če se te operacije izvajajo z ukrepi iz člena 6a te uredbe in iz člena 18(1), točka (b), ali člena 24(1), točka (d), Uredbe (EU) št. 1305/2013 ter če so take operacije odziv na naravno nesrečo, ki se je zgodila 1. januarja 2024 ali po tem datumu.“;

(3) vstavijo se naslednji členi:

„*Člen 6a*

Izjemna začasna podpora kmetom, lastnikom gozdov in MSP, ki so jih naravne nesreče še posebej prizadele

1. Podpora v okviru tega člena zagotavlja nujno pomoč kmetom, lastnikom gozdov in malim in srednjim podjetjem (MSP), ki so jih naravne nesreče še posebej prizadele, pri čemer je cilj zagotoviti nadaljnje opravljanje njihovih poslovnih dejavnosti ob upoštevanju pogojev iz tega člena.

2. Za podporo na podlagi tega člena morajo pristojni javni organi držav članic uradno potrditi, da se je 1. januarja 2024 ali po tem datumu zgodila naravna nesreča, kakor je opredeljena v členu 2(1), točka (k), Uredbe (EU) št. 1305/2013, in da je bilo zaradi te naravne nesreče ali ukrepov, sprejetih v skladu z Uredbo (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta (*) za odpravo ali zajezitev širjenja bolezni rastlin ali škodljivcev, uničene vsaj 30 % zadevne proizvodnje ali potenciala.

3. Podpora na podlagi tega člena se dodeli:

(a) kmetom;

(b) zasebnim in javnim lastnikom gozdov ter drugim subjektom zasebnega prava in javnim organom ter njihovim združenjem, z izjemo gozdov v državni lasti, s katerimi upravlja država;

(c) MSP, ki se ukvarjajo s predelavo, trženjem ali razvojem kmetijskih proizvodov iz Priloge I k PDEU ali bombaža, razen ribiških proizvodov, ali

(d) MSP, ki se ukvarjajo s predelavo, mobilizacijo in trženjem gozdnih proizvodov.

Kar zadeva predelavo kmetijskih proizvodov, je rezultat proizvodnega procesa lahko proizvod, ki ni zajet v Prilogi I k PDEU.

4. Države članice podporo na podlagi tega člena usmerijo na upravičence, ki so jih naravne nesreče najbolj prizadele, z določitvijo pogojev za upravičenost na podlagi razpoložljivih dokazov.

5. Podpora na podlagi tega člena se zagotovi v obliki pavšalnega zneska, ki se izplača do 31. decembra 2025 na podlagi vlog za podporo, ki jih je odobril pristojni organ do 30. junija 2025. Raven plačil se lahko na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril razlikuje po kategorijah upravičencev.

6. Najvišji znesek podpore na podlagi tega člena ne presega 42 000 EUR na upravičenca.

7. Države članice pri dodeljevanju podpore na podlagi tega člena upoštevajo podporo, dodeljeno v okviru drugih instrumentov podpore na nacionalni ravni ali na ravni Unije ali zasebnih shem za odziv na posledice naravnih nesreč, da se zagotovi dobro finančno poslovodenje v skladu s členom 33 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta (**), kot je ustrezno, hkrati pa podporo usmerijo na upravičence, ki so jih naravne nesreče najbolj prizadele.

Člen 6b

Določbe, ki se uporabljajo za izjemno začasno podporo kmetom, lastnikom gozdov in MSP, ki so jih naravne nesreče še posebej prizadele

1. Izjemna začasna podpora iz člena 6a te uredbe se financira iz EKSRP kot ukrep v smislu člena 13 Uredbe (EU) št. 1305/2013.

2. Najvišji prispevek EKSRP za ukrep iz člena 6a je 100 %.

3. Podpora EKSRP, zagotovljena za ukrep iz člena 6a, ne presega 10 % skupnega prispevka EKSRP za program razvoja podeželja za obdobje 2021–2022.

Člen 6c

Višja sila

Kar zadeva izvajanje Uredbe (EU) št. 1306/2013 za namene financiranja, upravljanja in spremljanja SKP pri priznavanju primerov ‚višje sile' iz člena 2(2) navedene uredbe, lahko zadevna država članica, kadar huda naravna nesreča resno prizadene natančno določeno območje, šteje, da je zaradi te nesreče resno prizadeto celotno območje.

Člen 6d

Izvedbena pooblastila Komisije

1. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi določi pravila, potrebna za izvajanje ukrepa iz člena 6a prek programov razvoja podeželja v pravnem okviru, ki se uporablja v programskem obdobju 2014–2020, podaljšanem v skladu s členom 1, o:

(a) spremljanju in vrednotenju politike razvoja podeželja;

(b) predstavitvi programov razvoja podeželja;

(c) predstavitvi letnih poročil o izvajanju;

(d) izvajanju preverjanj in kazni.

2. Izvedbeni akti iz odstavka 1 tega člena se sprejmejo v skladu s postopkom preverjanja iz člena 5 Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta (***).

Člen 6e

Postopek v odboru

1. Komisiji pri izvajanju izvedbenih pooblastil, določenih v členu 6d(1), točke (a), (b) in (c), te uredbe, pomaga Odbor za razvoj podeželja, ustanovljen s členom 84 Uredbe (EU) št. 1305/2013. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Komisiji pri izvajanju izvedbenih pooblastil, določenih v členu 6d(1), točka (d), te uredbe, pomaga Odbor za kmetijska sklada, ustanovljen s členom 103(1) Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta (****). Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

(*) Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L 317, 23.11.2016, str. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2031/oj).

(**) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(***) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

(****) Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).“.

Člen 2

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 19. decembra 2024

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednik*
R. METSOLA	BÓKA J.